

Beslissing

Klachtnummer: KC26-021

Klachtdatum: 21 mei 2026

Klaagster: klaagster

Onderwerp: Klacht over beperking bewegingsvrijheid

Verweerder: 1. psychiater
2. verpleegkundig specialist en regiebehandelaar

Verloop van de behandeling van de klacht en/of het verzoek

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die klaagster op 21 mei 2026 heeft ingediend. De klacht gaat over beperking van klaagsters bewegingsvrijheid.

Verweerders hebben op 2 juni 2026 een verweerschrift bij de klachtencommissie ingediend.

Op 4 juni 2026 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden.

Aanwezig waren:

- Klaagster en haar patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)
- Verweerders 1 en 2

En van de klachtencommissie:

- De heer mr. H. Dontje, voorzitter
- De heer R. Fokke, zelfstandig lid
- Mevrouw W. van der Plas, psychiater

Voor de verslaglegging was aanwezig T. Floor, vervangend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klaagster het behandeldossier ingezien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

Klaagster is opgenomen bij de zorgaanbieder op basis van een zorgmachtiging van de Rechtbank van 6 maart 2026, geldig t/m 6 maart 2027.

De klacht gaat over een beslissing zoals bedoeld in artikel 10:3 van de Wvggz, namelijk beperking van de bewegingsvrijheid. De klachtencommissie kan deze klacht beoordelen op basis van de Wvggz en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie (het Klachtenreglement).

Toelichting van klaagster

Klaagster en haar pvp hebben op de zitting deze uitleg gegeven.

Klaagster klaagt over beperking van haar bewegingsvrijheid van 4 t/m 18 mei, na een positieve urinecontrole (UC) op 3mmc. Zij gebruikt nooit 3mmc. Vóór 4 mei had ze vrijheden op afspraak; ze mocht naar het dorp tussen +- 09:00 en 20:00, als ze dit van tevoren vroeg. Na de eerste positieve UC mocht ze niet meer van het GGZ-terrein af. Vanaf 18 mei had ze weer vrijheden op afspraak.

Het kan niet dat uit rapportages blijkt dat klaagster in het verleden 3mmc heeft gebruikt. Coke is haar drug. Er zijn hier wel 4 sneltests gedaan die steeds positief scoorden op 3mmc, terwijl de UC voor alle andere drugs telkens schoon was. Klaagster vertrouwt de sneltests op 3mmc niet en heeft gevraagd om ze naar het lab te sturen. De eerste keer zijn ze vergeten om het lab op 3mmc te laten testen, de tweede keer heeft ze nog niets van teruggehoord. Ze vindt het niet kloppen dat behandelaren bij het lab alles hebben aangekruist om te testen, behalve 3mmc.

Aan klaagster hebben behandelaren verteld dat de reden voor de beperking de positieve UC op 3mmc was. Dat maakt haar kwaad, want als ze gebruikt, zegt ze dat eerlijk. Ze weet niets van wat in de rapportage staat, dat op 2 juni coke en speed bij haar is gevonden en een flesje dat je als 'basepijp' kunt gebruiken. Ze weet niet waarom er zoveel meningsverschillen zijn tussen haar en verweerders over dit soort dingen.

Klaagster moet 2 keer per week, op maandag en vrijdag, 2 soorten UC's laten doen: één op 3mmc en één voor alle andere drugs. Als ze ergens positief op scoort, worden haar vrijheden ingetrokken. Ze krijgt dan meestal geen extra UC tussendoor, maar moet wachten tot de volgende maandag of vrijdag. Normaal gesproken krijgt ze bij een schone UC haar vrijheden weer terug. Nu blijkt niet, want haar vrijheden zijn 14 dagen beperkt. Klaagster weet niet waarom het nu anders is. Ze vindt het hinderlijk dat ze zichzelf steeds moet bewijzen voor wat ze niet heeft gedaan. Klaagsters bewegingsvrijheid is 2 maanden geleden ook voor 3-4 weken beperkt vanwege een leeg zakje wiet.

In de periode dat de beperking gold, mocht klaagster wel begeleid naar het dorp als begeleiders tijd hadden. De pvp heeft in de rapportage gezien dat klaagster op 9, 10, 11 en 12 mei positief scoorde op 3mmc, maar schoon op alle andere drugs. Op 13 mei is ze begeleid naar de kledingwinkel geweest. Op 14 mei mocht ze op begeleid verlof voor boodschappen, omdat de winkel op het terrein dicht was. Op 15 mei scoorde ze weer positief op 3mmc, op 18 mei ook maar mocht ze onbegeleid naar de tandarts. Dat monster is naar het lab gestuurd, maar verkeerd verwerkt, zodat dat later opnieuw moest. Klaagster is dus bijna dagelijks positief getest op 3mmc, terwijl ze stellig is dat dit niet haar drug is. De positieve scores in het verleden op 3mmc kunnen komen door vervuiling van andere drugs. Dit geval is vreemd, omdat klaagster negatief testte op alle andere middelen. Klaagster heeft ook bij de begeleiders aangegeven dat dit niet klopte.

Volgens klaagster handelt iedereen op het terrein.

De pvp noemt dat de beslissing om klaagsters bewegingsvrijheid te beperken van 27 november 2025 (artikel 8:9 Wvvgz-brief) specifiek was geschreven voor dat moment en gericht was op drugshandel. Nu is klaagsters bewegingsvrijheid beperkt vanwege gebruik (een positieve UC). Het gaat dus om een andere situatie en een flinke beperking (van onbegeleide vrijheden op afspraak naar alleen af en toe begeleid het terrein af). Daarom was een nieuwe beoordeling en beslissing nodig, inclusief een actuele toets van de wilsbekwaamheid.

Toelichting van verweerders

Verweerders hebben op de zitting deze uitleg gegeven.

Klaagster heeft in principe vrijheden op afspraak, tenzij gedrag in combinatie met gebruik aanleiding geven voor beperkingen. Klaagster is bekend met drugshandel op het terrein. Bij het ochtendoverleg op vrijdag 1 mei heeft verweerder 1 met het team besproken dat haar gedrag passend was bij gebruik en handel. Zij had, zoals vaker, veel aanloop van bepaalde medepatiënten bekend met gebruik. Ze woont boven het teamhuis, dus het team heeft daar goed zicht op. Verweerder 1 heeft toen meegegeven dat klaagsters UC schoon moest zijn en dat ze getest moest worden op 3mmc, want hij had het vermoeden dat ze iets gebruikte wat niet standaard werd getest. Verweerder 1 weet niet meer precies wat het team toen zei over klaagsters gedrag en waarom dat paste bij gebruik.

De afspraken, vastgelegd in het dossier, zijn dat vrijheden kunnen worden beperkt als de combinatie van drugsgebruik en gedrag daarvoor aanleiding geven. Gedrag is daarbij leidend. Deze beslissing op basis van lopende afspraken kan de verpleging nemen; een behandelaar hoeft deze niet te bevestigen, bijvoorbeeld in het ochtendoverleg, behalve als de situatie heel afwijkend is. De beoordeling hangt af van de situatie per persoon. Ze werken met persoonlijke signaleringsplannen waar gebruik een onderdeel van is. Over het algemeen geldt dat harddrugs het gedrag sterker ontregelen, maar sommige mensen reageren bijvoorbeeld juist sterker op cannabis. Ze raden gebruik, ook van softdrugs, altijd af, maar erkennen ook dat het onderdeel is van de maatschappij. Het kan dus zijn dat cannabisgebruik niet meteen reden is voor beperking van de bewegingsvrijheid. Als uit controles blijkt dat iemand positief scoort op bepaalde middelen, zeker 3mmc, is dat in principe aanleiding voor het intrekken van vrijheden, maar wel altijd samen met gedrag. Klaagster is erg gevoelig voor 3mmc. Dat verandert haar gedrag zo dat het gevaarlijk wordt. De UC's zijn dus niet doorslaggevend, maar wel belangrijk. Ook zijn behandelaren daar niet rigide in; de UC's zijn op vaste momenten, maar bij twijfel kunnen ze ook eerder en/of vaker opnieuw testen, zoals bij klaagster ook is gebeurd.

De gebruikte test voor 3mmc is betrouwbaar, zeker in combinatie met het klinisch beeld. Verweerder 1 heeft overlegd met de producent Sanelco, die dit bevestigde. Ook heeft een farmacoloog naar klaagsters medicatielijst gekeken en daarin geen oorzaken gevonden voor een vals positieve UC op 3mmc. De test werkt met een 'afbreekpunt'; een waarde waarboven je moet zitten, waardoor de kans op een vals negatief resultaat groter is dan die op vals positief. Het was daarom niet nodig het urinemonster naar het lab te sturen. Uit zorgvuldigheid en omdat klaagster zo aandrong, hebben ze dit wel gedaan, vertelt verweerder 2. De labcontrole is niet door, maar namens verweerder 2 aangevraagd. Het lab heeft geen standaardprocedure voor testen op 3mmc. De eerste keer heeft het lab dit blijkbaar gemist. Je kunt 3mmc niet standaard aanvinken op een formulier voor het lab, maar vraagt een intoxicatierapport aan op urine, waarbij je zelf 3mmc kunt aangeven. Daarna heeft verweerder 2 contact gehad met CERTE en de klinisch chemicus hoe ze de aanvraag bij het lab beter kunnen indienen, maar toch is dit de tweede keer weer mislukt. Verweerder 1 voegt nog toe dat de beslissing over beperking van de bewegingsvrijheid op het moment zelf moet worden genomen. Ze kunnen niet een week wachten op labuitslagen en de zorgaanbieder heeft zelf geen apparatuur die direct resultaat geeft.

Volgens klaagster is zij 2 weken in haar vrijheden beperkt. Verweerder 2 vertelt dat de rapportage onduidelijk is over de duur en precieze inhoud van de beperking, en als die inderdaad zo lang heeft geduurd, waarom. Dit is namelijk niet het beleid; volgens het beleid krijgt iemand de vrijheden op afspraak weer terug na een schone UC en als het gedrag dat toelaat. Volgens het team moest klaagster waarschijnlijk niet zo lang op het terrein blijven, maar verweerders kunnen niet onderbouwen dat klaagsters verhaal niet klopt. Het team is op de hoogte van de actuele afspraken per patiënt en belt patiënten 'in' en 'uit'. Patiënten loggen met hun pas in en uit als zij het terrein binnenkomen en

verlaten. De portier moet dus een overzicht hebben met data en tijden waarop klaagster haar vrijheden heeft gebruikt. Dit staat niet allemaal in de rapportage. Klaagster heeft sowieso steeds vrij op het terrein kunnen bewegen, dus als in de rapportage staat dat zij naar de winkel is geweest, is dat buiten het terrein.

De beslissing van 27 november 2025 noemt vooral handel op het terrein als reden voor de beperking. Dat is ook de grootste zorg over klaagster, vertelt verweerder 1. Het vermoeden van handel was nu vooral reden om haar te testen op 3mmc. Dat zij zelf gebruikt, is nog tot daaraan toe, maar het hardnekkige probleem is dat zij door handel kwetsbaardere medepatiënten hierin meetrekt en daarbij gewetenloosheid laat zien. Verweerders hebben haar daar vaak op aangesproken. Klaagster is vaak op het terrein en in haar woning betrappt met drugs, bijvoorbeeld bij de regelmatige kamercontroles op indicatie. In haar woning reageerde ze daarop met agressief en schadelijk gedrag, zoals een heel bord leegsnuiven. Dit gedrag maakt het onmogelijk om klaagster uit te plaatsen; ambulante zorginstellingen willen haar daarom niet overnemen.

Beoordeling van de klacht

Verplichte zorg kan alleen worden verleend op basis van onder meer een zorgmachtiging (artikel 3:1 Wvggz). De soort verplichte zorg waar de klacht over gaat – beperking van de bewegingsvrijheid – heeft de rechter toegewezen in de zorgmachtiging.

Volgens artikel 3:4 Wvggz kan verplichte zorg onder meer worden verleend om ernstig nadeel tegen te gaan. Uit de beslissing over verplichte zorg van 27 november 2025, de zorgmachtiging, het dossier, het verweerschrift en de verklaring van verweerders op de zitting blijkt dat dit doel van verplichte zorg bij klaagster aan de orde was.

Het ernstige nadeel bestaat uit (het risico op):

- levensgevaar voor klaagster en/of anderen;
- ernstig lichamelijk letsel (schade) voor klaagster en/of anderen;
- ernstige psychische schade voor klaagster en/of anderen;
- ernstige verwaarlozing en maatschappelijke teloorgang van klaagster en/of anderen;
- bedreiging van klaagsters veiligheid, bijvoorbeeld doordat zij onder invloed van een ander raakt;
- met hinderlijk gedrag oproepen van agressie;
- gevaar voor de algemene veiligheid van personen of goederen (dingen).

(artikel 1:1 lid 2 Wvggz).

Artikel 3:3 Wvggz bepaalt verder dat verplichte zorg alleen als uiterste middel kan worden verleend als iemands gedrag als gevolg van diens psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel en:

- a. er geen mogelijkheden voor vrijwillige zorg zijn;
- b. er geen minder bezwarende alternatieven met het bedoelde effect zijn (subsidiariteit);
- c. het verlenen van verplichte zorg in verhouding staat tot het doel daarvan (proportionaliteit);
- d. redelijk te verwachten is dat het verlenen van verplichte zorg effectief is (doelmatigheid).

De klachtencommissie vindt dat klaagsters behandelaren goed hebben uitgelegd dat klaagster psychische stoornissen heeft, dat haar gedrag als gevolg daarvan leidt tot ernstig nadeel en dat haar bewegingsvrijheid verplicht kon worden beperkt.

De klachtencommissie gaat ervan uit dat klaagsters bewegingsvrijheid is beperkt van 4 tot 18 mei 2026: in die periode mocht zij alleen af en toe begeleid het terrein af. Vanaf 18 mei mocht zij weer onbegeleid op afspraak het terrein af, ondanks dat zij ook op die dag nog positief testte op 3mmc.

Op basis van wat verweerders en klaagster hebben verteld op de zitting, begrijpt de klachtencommissie waarom het nodig was om klaagsters bewegingsvrijheid te beperken. Behandelaren hadden sterke vermoedens dat klaagster weer handelde in drugs op het terrein en dat zij 3mmc gebruikte. Klaagster laat al lange tijd een schadelijk patroon zien: niet alleen valt zij zelf regelmatig terug in drugsgebruik, maar ze neemt door handel ook kwetsbare medepatiënten daarin mee. Een aanwijzing daarvoor is bijvoorbeeld dat klaagster volgens de medische verklaring voor de zorgmachtiging zelf heeft toegegeven dat ze veel in drugs handelt omdat ze het geld nodig heeft. Gebruik van 3mmc brengt een ernstig risico mee op agressief, gevaarlijk gedrag door klaagster. Beperking van haar bewegingsvrijheid is doelmatig om dit ernstige nadeel voor medepatiënten, klaagster zelf en medewerkers te beperken en verder te voorkomen: als klaagster niet onbegeleid het terrein af kan, kan zij geen drugs voor haarzelf en anderen van buiten naar binnen brengen. Er waren geen vrijwillige of minder bezwarende alternatieven. Dat klaagster wel begeleid het terrein af mocht, vindt de klachtencommissie passend, subsidiair en proportioneel.

De klachtencommissie gaat uit van de betrouwbaarheid van de gebruikte sneltests op 3mmc van Sanelco. Klaagster heeft in elk geval vijf keer positief getest op 3mmc (op 4, 9, 10, 12 en 18 mei en ook bijvoorbeeld op 22 mei). De kans dat al deze tests vals positief waren, is minimaal. Verweerders hebben andere verklaringen voor de positieve UC's uitgesloten, zoals invloed van medicatie. De klachtencommissie beoordeelt de verklaringen van klaagster zelf dat zij geen 3mmc heeft gebruikt, onbetrouwbaar. Uit het dossier blijkt dat zij op verschillende momenten in het verleden ook 3mmc heeft gebruikt. En op de zitting ontkende klaagster 2 dagen daarvoor drugs te hebben gebruikt, terwijl ze daar door begeleiders op was betrapt. De klachtencommissie vindt het wel ongelukkig dat extra controle van de urine door het lab twee keer is misgegaan. Bevestiging van 3mmc in de urine door het lab zou hebben gezorgd voor rust en extra zekerheid, vooral omdat klaagster zo stellig ontkent. De klachtencommissie raadt aan om intern en met het lab in gesprek te gaan hoe dit in de toekomst beter kan.

Uit de uitleg van verweerders op de zitting begrijpt de klachtencommissie dat een combinatie van (met UC's aangetoond) gebruik en, vooral, gedrag aanleiding waren voor deze beperking van de bewegingsvrijheid. Zoals hierboven beschreven kan de klachtencommissie dit volgen, maar de klachtencommissie adviseert wel om zaken zoals de afspraken over en het gebruik van de vrijheden, en vooral beschrijving en beoordeling van het gedrag, beter vast te leggen in het dossier. Nu blijkt niet uit de rapportage wat wanneer door wie waarom precies is besloten over klaagsters vrijheden, en wanneer en hoe zij hier gebruik van heeft gemaakt. De rapportage focust vooral op de positieve UC's; welk gedrag aanleiding gaf voor oplegging en uiteindelijk opheffing van de beperking, is niet duidelijk beschreven. Op basis van de uitleg op de zitting is voor de klachtencommissie duidelijk geworden dat vooral gedrag/aanwijzingen die wezen op drugshandel door klaagster op het terrein, en volgens de klachtencommissie terechte zorgen daarover, de doorslag hebben gegeven. Uit de uitleg op de zitting wordt ook duidelijker hoe gebruik en handel bij klaagster met elkaar samenhangen.

De klachtencommissie oordeelt daarom ook dat klaagsters behandelaren deze beperking konden baseren op de beslissing van 27 november 2025 van verweerder 1, die in de onderbouwing alleen ingaat op verdenking van drugshandel/het binnenbrengen van drugs op het terrein, niet op gebruik. De beslissing voldoet ook aan de eisen van artikel 8:9 Wvrgz, zoals dat er vooraf overleg is geweest met klaagster en dat verweerder 1 onderbouwd heeft geoordeeld dat klaagster niet in staat is tot een redelijke waardering van haar belangen ter zake (niet wilsbekwaam is).

De klachtencommissie verklaart de klacht daarom **ongegrond**.

Schadevergoeding

Omdat de klacht ongegrond is, wijst de klachtencommissie het verzoek om schadevergoeding af.

Beslissing

De klachtencommissie:

- verklaart de klacht over beperking van klaagsters bewegingsvrijheid **ongegrond**;
- wijst het verzoek om schadevergoeding af.

De beslissing is genomen op 4 juni 2026 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, de heer R. Fokke en mevrouw W. van der Plas, leden, in aanwezigheid van de vervangend secretaris van de klachtencommissie, T. Floor.

Klaagster, diens vertegenwoordiger en de zorgaanbieder kunnen een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank voor een beslissing over de klacht. Dit kan binnen zes weken na de dag waarop de beslissing is meegedeeld (artikel 10:7 Wvvgz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....
W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze beslissing is op 17 juni 2026 verstuurd aan klaagster, pvp, verweerders, de directie, de geneesheer-directeur en de inspectie